

Čermin, Jan

Vladimír Hoppe

In: Fasora, Lukáš; Čermin, Jan; Čerminová, Jana; Hanuš, Jiří; Málíková, Michaela. *Sto tváří, sto příběhů : vybrané osobnosti v dějinách Filozofické fakulty Masarykovy univerzity*. Vydání první Masarykova univerzita, 2020, pp. 52-54

ISBN 978-80-210-9382-9; ISBN 978-80-210-9605-9 (online ; pdf)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/143068>

Access Date: 29. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Vladimír Hoppe

Národnost: česká

Datum narození: 19. srpna 1882

Místo narození: Brno

Datum úmrtí: 3. března 1931

Místo úmrtí: Praha

Sociální zařazení: Vladimír Hoppe pocházel z velmi dobře situované rodiny. Jeho otec Bedřich Hoppe byl významný brněnský politik a poslanec Moravského zemského sněmu, který se angažoval v národních spolcích moravských Čechů. Matka Olga Hoppeová, rozená Kozánková, byla dcerou kroměřížského advokáta, poslance moravské Národní strany a velkého českého vlastence. Po smrti otce se Hoppe s matkou a bratry přestěhoval do Kroměříže, kde žil u své babičky. Mládí v Kroměříži podle jeho vlastních slov předznamenalo jeho budoucí filozofickou kariéru. V roce 1901 se s matkou opět přestěhoval, tentokrát do Prahy, kde se v roce 1925 oženil s Marií Teinitzerovou, umělkyní a obchodnicí s textilem. V roce 1929 onemocněl a po dlouhé chorobě zemřel 3. března 1931 v Praze.

Akademické působení

Svá studia započal Vladimír Hoppe na kroměřížském gymnáziu, kde se zaměřoval spíše na přírodní vědy. Po absolvování šesti tříd nastoupil do lékařenské praxe. V létě roku 1902 dokončil praktické vzdělávání a v Praze složil lékařskou tirociniální zkoušku. Teprve poté dokončil klasické vzdělání a v roce 1903 složil v Kroměříži maturitní zkoušku. Téhož roku začal navštěvovat Univerzitu Karlovu, kde si zapisoval přednášky z fyziky, chemie a botaniky.

Vášeň pro četbu ovšem převážila a Hoppe 29. září 1903 nastoupil na filozofickou fakultu pražské Karlovy univerzity. Navštěvoval přednášky a semináře například u profesorů Masaryka, Drtiny, Nováka a Krejčího. Při studiu filozofie se nejprve klonil pozitivistickému směru, ovšem po studiu děl pozitivistů začal tíhnout opačným směrem. Pozitivismus mu totiž nepřinášel odpovědi na jeho vlastní vnitřní filozofické zážitky. V roce 1907 dokončil disertaci nazvanou *Nástin sociologického světa*. Posudky od profesorů Masaryka a Drtiny byly příznivé a Hoppe téhož roku získal doktorský titul. Poté strávil zimní semestr na filozofické fakultě v Berlíně a také v Paříži.

Dále pokračoval jako soukromý badatel a na akademickou dráhu nepomýšlel. Podle jeho názoru by jej neustálými formalitami odváděla od problémů. Přesto v roce 1921 podal na FF UK žádost o udělení docentury z dějin filozofie. V této době se jeho filozofie orientuje na konfrontaci přírodních věd, kterým vytýká povrchnost a nemožnost při popisu hloubky osobnosti. Publikoval monografie *Noetika přírodních věd* (1908), *Příroda a věda a Podstata, dosah a hodnota přírodovědeckého poznání* (1914). Žádost byla profesorským sborem přijata a v roce 1922 se habilitoval jako docent filozofie dějin na FF UK spisem *Problém intelektuálního názoru a intuice u Kanta a Schopenhauera*.

V roce 1926 se na filozofické fakultě v Brně uvolnilo místo profesora a vedoucího filozofického semináře, když tehdejší vedoucí, profesor Rostohar, založil psychologický ústav. Děkan FF MU Arne Novák v osobním dopise sdělil Hoppemu, že s ním na toto místo počítá. Profesorský sbor tak dal přednost protipozitivisticky orientovanému Hoppemu před Josefem Tvrdým, toho času docentem systematické filozofie na FF MU. V této etapě se Hoppe snažil o vlastní duchovní filozofii, a to zejména v dílech *Základy duchovní filosofie* (1922) a *Přirozené a duchovní základy života a světa* (1925). V Brně přednášel filozofii Immanuela Kanta, Davida Huma, francouzských osvícenců nebo pojetí etiky Barucha Spinozy. Zároveň zde působil jako vedoucí filozofického semináře. V posledních letech života hledal Hoppe odpovědi spíše v katolickém náboženství a filozofii vnímal jen jako náboženskou propedeutiku. Po jeho smrti bylo vydáno poslední Hoppeho dílo *Předpoklady duchovní filosofie a náboženské víry* (1935).

Ocenění vědeckou komunitou

Podílel se na vzniku filozofického časopisu *Ruch filosofický*, který vznikl v roce 1920 a vymezoval se proti „nadvládě pozitivismu“ v českém filozofickém životě. Spoluzakládal a později byl čestným členem Spolku posluchačů filozofie v Brně. Po jeho smrti, dne 9. března 1933, vznikl spolek Kruh přátel filosofie Vladimíra Hoppeho, který se zabýval vydáváním jeho díla.

Evaluace

Jeden z nejosobitějších českých filozofů první třetiny 20. století, idealistický kritik pozitivismu, vedoucí filozofického semináře na FF MU.

Ohlasy

Nevím, kdo v naší filozofii novodobé byl člověkem tak absolutně, tak ryze duchovním jako Hoppe. \ [Robert Konečný](#)

Hoppe byl v novější filosofii bez analogie snahou o svérázný systém idealismu. Hoppe bojoval za „pravou pozitivní filosofii“ proti „negativní racionální filosofii“. \ [Jan Patočka](#)

Měl-li Hoppe uhájit noetickou platnost svého metafyzického zážitku, musil se snažit otřást „mythem“ vědeckého poznání, překonat vědu [...]. Chtěl ji překonat nejprve filosofií a posléze ji překování náboženstvím: odstranil rozum, aby mohl uvolnit místo víře. \ [Robert Konečný](#)

Prameny a literatura

Archiv Masarykovy univerzity, fond A2 FF, osobní spisy, kart. 5/7.

Archiv Masarykovy univerzity, fond A1 RMU, osobní spisy, kart. 60/1292.

Heslo Vladimír Hoppe. *Slovník českých filosofů*. Brno: Masarykova univerzita, 1998.

HOŘÍNKOVÁ KOUŘILOVÁ, Lenka. Vladimír Hoppe (1882–1931). *Studia philosophica*, 2012, roč. 59, č. 2, s. 43–61.

KONEČNÝ, Robert. *Vladimír Hoppe, příspěvek k historii a kritice iracionalismu*. Brno: UJEP, 1970.

PATOČKA, Jan. Nekrolog Vladimír Hoppe (1882–1931). *Česká mysl*, 1930, s. 165–169.